

Nr 375.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående beredande av pensionsförbättring och pensioner åt visst marinens manskap; given Stockholms slott den 19 mars 1920.

Under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över sjöförsvarsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

att till en var av i statsrådsprotokollet omförmålt överårigt manskap må från tiden för hans avsked av förslagsanslaget till pensionering av flottans gemenskap utgå — utöver honom enligt gällande bestämmelser tillkommande pension och tilläggspension — ytterligare tilläggspension med sådant belopp, att det sammanlagda pensionsbeloppet vid en tjänstetid av 20 år uppgår för manskap i 1:a lönegraden till 800 kronor och för manskap i 2:a lönegraden till 700 kronor, samt att pensionsbeloppet för varje fullt tjänstår utöver 20 höjes för manskap i 1:a lönegraden med 20 kronor och i 2:a lönegraden med 15 kronor, dock med iakttagande att högsta sammanlagda pensionsbeloppet skall utgöra i 1:a lönegraden 1,000 kronor och i 2:a lönegraden 850 kronor; samt

att till en var av i statsrådsprotokollet omförmålda, på grund av sjukdom otjänstbara, men ännu i tjänst kvarstående personal ävensom till förre underofficerskorpralen C. F. Lundblad må av samma förslagsanslag utgå pension och tilläggspension till samma belopp och enligt enahanda grunder, som nyss nämnts beträffande det överåriga manskapet, att utgå till en var av ifrågavarande befattningshavare från tiden för hans avsked, med undantag beträffande Lundblad, till vilken pensionsförmånerna skola utgå från 1920 års ingång, med iakttagande därjämte att vederbörande pensionstagare vid avskedet skall anses innehava minst 20 tjänstår samt att pensionsbeloppet i förekommande fall skall minskas med det livräntebelopp, som kan till vederbörande utgå på grund av

bestämmelse i förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

G U S T A F.

Bernh. Eriksson.

*Utdrag av protokollet över sjöförsvarsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 19 mars 1920.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern BRANTING,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena friherre PALMSTIERNA,
Statsråden: UNDÉN,
THORSSON,
OLSSON,
SANDLER,
NOTHIN,
NILSSON,
ERIKSSON,
SVENSSON,
HANSSON.

Departementschefen, statsrådet Eriksson anhöll härefter att få underställa Kungl. Maj:ts prövning frågan om beredande av pensionsförbättring åt visst i tjänst ännu kvarstående, överårigt manskap vid sjömanskåren och pensioner åt visst marinen tillhörande sjukt manskap samt anförde därvid följande.

Angående
beredande av
pensions-
förbättring
och pensioner
åt visst
manskap.

Stammanskap vid marinen utgöres — förutom av båtsmän och skeppsgossar — av sjömanskårens och kustartilleriets manskap. Sjömanskåren rekryteras dels genom karlskrivning av skeppsgossar och dels genom anställning medelst kontrakt för tjänstgöring under viss i kontraktet närmare bestämd tid. Sistnämnda anställningssätt gäller även för allt manskap vid kustartilleriet. Manskabet indelas i vissa tjänstegrader, nämligen underofficerskorpral, korpral och menig.

För manskap, som karlskrivits från skeppsgossekåren, gäller en första obligatorisk tjänstgöringstid av 6 år och därutöver ytterligare

viss tid för den, som åtnjutit undervisning i underofficersskola. I övrigt gäller den i anställningskontraktet angivna tjänstgöringstiden, dock att enligt § 36 mom. 3 av reglementet för marinen, del I, underofficerskorpral ävensom korpral, som uppfyllt fordringarna för befordran till underofficerskorpral, är berättigad till fortfarande anställning vid sjömanskåren, så länge han icke på grund av sjukdom blivit vid kassationsmönstring förklarad oduglig till vidare tjänstgöring eller blivit utstraffad. Vad däremot beträffar manskapet vid kustartilleriet finnes numera i gällande reglemente icke någon bestämmelse om rätt till fortfarande anställning. I ännu gällande kontrakt läser dock sådan rätt vara tillförsäkrad även kustartilleriets manskap.

Pensioneringen av manskap vid marinen sker genom flottans pensionskassa, och gälla därvid de grunder, som godkänts av riksdagen år 1876 och faststälts genom reglemente den 31 oktober 1879 angående pensionering av flottans och lotsverkets gemenskap. Enligt 1909 års riksdags medgivande och kungörelsen den 13 augusti samma år kunna likväl de jämlikt nämnda reglemente utgående pensionerna i vissa fall höjas med 25 kronor, dock ej i vidare mån än att pension och pensionsförhöjning tillhopa uppgå till högst 200 kronor. Enligt 1879 års reglemente utgingo pensionerna i fyra klasser med från den första till den fjärde fallande belopp och beviljades dels på grund av skada eller sjukdom, ådragen genom tjänsten, dels ock på grund av uppnådd viss levnads- och tjänstålder. Sedan emellertid genom förordningen den 18 juni 1909 meddelats särskilda bestämmelser om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, och till följd därav kostnaden för livräntor m. m. till manskap, som efter ingången av år 1910 blivit i tjänsten skadat, överflyttats å beväringmanskapets invalid- och pensionsfond, äro numera av reglementets ursprungliga föreskrifter tillämpliga å marinens manskap endast bestämmelserna om pension på grund av uppnådd levnads- och tjänstålder eller pensionsklasserna 2—4. Enligt dessa bestämmelser fordras för erhållande av pension i tredje eller fjärde klassen en levnadsålder av minst 50 år; i övrigt är tjänståldern vid avgången, räknat från tidpunkten för anställningen, dock tidigast från 20 års ålder, bestämmande för den klass, i vilken pension får åtnjutas. Efter 40 tjänstår är manskap vid marinen berättigat till pension i andra klassen, efter 30 i tredje och efter 20 i fjärde klassen. De pensionsbelopp, som efter resp. 40, 30 och 20 års tjänst tillkomma manskap, utgöra, med inberäkning av förenämnda, i vissa fall medgivna förhöjning av högst 25 kronor, för underofficerskorpral resp. 240, 200 och 145 kronor, för korpral och 1:a klass sjöman 185, 145 och 105 kronor samt för övrigt manskap 125, 100 och 75 kronor.

I enlighet med beslut av 1918 års lagtima riksdag utgå till ifrågasvarande manskap, utöver berörda pensionsbelopp, tilläggs pensioner med sådant belopp, att pensionsbeloppet vid en tjänstetid av 20 år utgör, för manskap i första lönegraden 500 kronor, för manskap i andra lönegraden 400 kronor och för manskap i tredje lönegraden 350 kronor. För varje fullt tjänstår utöver 20 höjes pensionsbeloppet för manskap i första lönegraden med 20 kronor, i andra lönegraden med 15 kronor och i tredje lönegraden med 10 kronor, dock att högsta pensionsbeloppet utgör, för manskap i första lönegraden 700 kronor, i andra lönegraden 550 kronor och i tredje lönegraden 450 kronor.

På särskild framställning medgav Kungl. Maj:t genom beslut den 6 juni 1919, att av överårigt manskap vid flottan en del eller tillhoppa 26, vilka på ett tillfredsställande sätt visat sig vara tjänstbara i av dem innehavda befattningar i land, finge, under förutsättning att antalet vakanser vid flottans sjömanskår det medgäve, efter vederbörande stationsbefälhavares beprövande kvarstå i tjänst tillsvidare till 65 års ålder eller, där så av stationsbefälhavaren prövades lämpligt, under längre tid. Beträffande övrigt överårigt manskap vid flottan — tillhoppa 14 personer — som vore otjänstbart, föreskrev Kungl. Maj:t samtidigt, att sistnämnda manskap skulle avskedas den 30 juni 1920.

Kungl. brev
den 6 juni
1919 angående
överårigt
manskap.

Berörda överåriga manskap har nu i en den 10 september 1919 dagtecknad framställning — under återopande att de pensionsbelopp, som skulle tillkomma detsamma efter erhållet avsked, med hänsyn till rådande dyrtid måste anses otillräckliga även för ett nödortfigt uppehälle — anhållit att ytterligare få kvarstå i tjänst i avbidan på att en förhöjning i pensionerna måtte äga rum.

Framställning
av överårigt
manskap den
10 september
1919.

Över omförmälda framställning hava utlåtanden avgivits, den 6 oktober 1919 av chefen för marinstaben och den 22 i samma månad av marinförvaltningen.

Chefen för marinstaben har därvid anfört följande.

Den gjorda framställningen syntes bemälda chef synnerligen behjärtansvärd, då det givetvis måste bliva mycket svårt för det manskap, som skulle avskedas den 30 juni 1920, att utan stora umbäranden livnära sig på sina otillräckliga pensioner. Det syntes emellertid icke vara lämpligt att emot bestämmelserna i brevet den 6 juni 1919 låta med nämnda föga eller icke alls tjänstbara manskaps avskedande anstå utöver den i sagda brev bestämda tidpunkten. Den enda utvägen att för-

Chefens för
marinstaben
utlåtande den
6 oktober
1919.

hindra, att ifrågavarande manskap, som ägnat större delen av sitt liv åt kronans tjänst, efter avskedet utsattes för att lida nöd, syntes därför vara att förbättra deras pensioner i sådan utsträckning, att desamma verkligen vore tillräckliga för de blivande pensionärernas livsuppehälle.

Chefen för marinstaben har i anledning härav hemställt, att proposition måtte avlåtas till 1920 års riksdag om höjning av pensionerna till det manskap, som jämlikt bestämmelserna i berörda brev skulle avskedas den 30 nästkommande juni.

Marin-
förvaltningens
utlåtande den
22 oktober
1919.

Marinförvaltningen har i sitt förenämnda utlåtande den 22 oktober 1919 anført, att ämbetsverket på de av chefen för marinstaben åberopade skäl funne det önskvärt, att ifrågavarande manskap icke avskedades, förrän dess pensionsförhållanden blivit på tidsenligt sätt ordnade.

Kungl. brev
den 6 juni
1919 angående
sjukt manskap.

Beträffande frågan om pensioner åt visst sjukt manskap föreskrev Kungl. Maj:t genom brev den 6 juni 1919, i anledning av särskild framställning, att, därest vakanserna vid sjömanskåren det medgåve, vid flottans station i Karlskrona kvarstående, av långvarig sjukdom lidande manskap — då utgörande omkring 55 man — icke finge avskedas före den 30 juni 1920 samt att, om vid nämnda tidpunkt avsked ansåges böra meddelas sådant manskap, frågan härom skulle underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Promemoria
från sjukt
manskap den
30 juli 1919.

I en till Kungl. Maj:t ingiven, den 30 juli 1919 dagtecknad promemoria hava underofficeren av tredje graden i marinen E. Andersson och underofficerskorpralen vid 3:e matroskompaniet nr 37 Ringström, å samtliga ifrågavarande sjuka manskap tillhörande underofficerares av 3:e graden i marinen och underofficerskorpralers vägnar, framhållit bland annat, att det bland dessa finnes flera, som vore helt oförmögna till tjänst och sålunda med säkerhet kunde påräkna att erhålla avsked innevarande år, och att det i fråga om dem, som nu vore tjänstdugliga, kunde inträffa, att sjukdomen ånyo uppträdde samt förorsakade tjänstduglighetens nedsättande eller full otjänstbarhet. Då ingen av ifrågavarande befattningshavare ännu uppnått den för pension stadgade åldern eller 50 år, skulle avsked för nämnda manskap innebära det hårdaste nödläge. I anledning härav har i promemorian hemställts, att pension till erforderligt belopp måtte utverkas för förenämnda sjuka personal samt att därutöver vid avskedet ett särskilt ytterligare penningbelopp måtte tilldelas densamma.

Genom remiss den 1 oktober 1919 har marinförvaltningen anbefallts att, efter verkställd utredning, avgiva utlåtande över sistnämnda framställning.

Marinförvaltningens
utlåtande den
22 oktober
1919.

I anledning härav har marinförvaltningen den 22 i samma månad inkommit med sådant utlåtande samt därvid fogat genom stationsmyndigheterna vid flottans station i Karlskrona verkställd utredning ävensom av stationsbefälhavaren vid nämnda station avgivet yttrande i ämnet, däri denne anført, bland annat, följande.

Den sjuka personal, som i sistnämnda framställning avsåges, utgjordes av fyra underofficerare i marinen och sju underofficerskorpraler, vilka samtliga intoge en särställning gentemot övrig i omförmälda brev den 6 juni 1919 avsedda personal, i det att nämnda elva befattningshavare med godkännande betyg genomgått de såsom villkor för befordran till underofficer föreskrivna skolor och kurser samt allenast i följd av sjukdom icke kunnat ifrågakomma att utnämnas till underofficerare vid sjömanskåren. På grund härav och då de otvetydigt vore underkastade stadgandet att kunna avskedas vid kassationsmönstring efter anmälan av vederbörande läkare, syntes det behjärtansvärt, att denna personal icke vid dylikt avskedande lämnades vind för våg åt nöd och försakelse utan i stället bereddes pension.

Stationsbefälhavaren ville därför tillstyrka, att nämnda elva befattningshavare måtte, därest de vid kassationsmönstring avskedades, berättigas till pension i likhet med underofficerare av 3:e graden. Pensionsbeloppen borde givetvis minskas med den ersättning, som kunde varda dem tillerkänd av riks försäkringsanstalten för kroppsskada, ådragen i tjänsten.

Utöver nyssnämnda personal funnes ytterligare korpralen vid 1:a ekonomikompaniet nr 122 Rundqvist, som tillhörde liknande kategori. Rundqvist, som jämväl avsåges i förenämnda brev den 6 juni 1919, hade under år 1908 efter genomgångna skolor blivit kompetent till underofficerskorpral, men hade, enär ledig lön då ej funnits och han sedermera på grund av sjukdom befunnits mindre tjänstbar, ej kunnat befordras. I anledning härav ville stationsbefälhavaren föreslå, att även Rundqvist tilldelades pension, vars belopp dock syntes böra sättas lägre än den, som tillkomme underofficer av 3:e graden, förslagsvis till 75 procent av dylik pension.

Vid stationsbefälhavarens skrivelse fanns fogad följande förteckning över nu ifrågavarande personal:

Komp.	Nr.	Namn.	Levnads- ålder den 30/6 1920.	Yrkesgren.	Anställningstid den 30/6 1920.				Betyg, senaste.			Örilstånd.	Antal barn.	Riksför- säkrings- anstalten.		Sjuk- dom eller skada.
					Såsom skepps- gossar.	Vid sjö- mans- kåren.	Annan statens tjänst.	Summa anställ- ningstid.	Upp- förän- de.	Tjänstbarhet.				Inlämn. ansökn. om ersåtn.	Tillerkänd ersättning.	
										Om- bord.	l land.					
3 mk.	37	Ringström .	35 ⁸ / ₁₂	Art.-konst.	1 år	17 ⁹ / ₁₂	—	18 ⁹ / ₁₂ år	10	9	8	g.	4	—	—	Tuberk.
»	600	Källström ¹⁾	34 ² / ₁₂	»	—	13 ⁵ / ₁₂	—	13 ⁵ / ₁₂ »	10	8	8	og.	—	—	—	»
5 mk.	84	Bohman ¹⁾	47 ⁴ / ₁₂	Sign.-stym	3 år	28 ¹⁰ / ₁₂	—	31 ¹⁰ / ₁₂ »	10	10	9	»	—	—	—	»
»	327	Reiz	34 ⁷ / ₁₂	»	—	12 ¹ / ₁₂	³⁾ 7 år	19 ¹ / ₁₂ »	10	7	8	g.	2	—	—	»
»	401	Hagelberg .	28 ⁸ / ₁₂	»	—	11 ² / ₁₂	—	11 ² / ₁₂ »	10	8	8	og.	—	—	—	»
1 eldk.	268	Andersson .	32 ² / ₁₂	Maskinist	—	11 ⁷ / ₁₂	²⁾ 2 ⁵ / ₁₂	14 »	10	8	7	»	1	—	—	»
»	429	Djurén ¹⁾ ...	33 ⁷ / ₁₂	»	—	14 ⁵ / ₁₂	²⁾ 3 ⁹ / ₁₂	18 ² / ₁₂ »	10	9	9	g.	3	—	—	»
»	568	Svensson ...	29 ⁹ / ₁₂	»	—	11 ⁹ / ₁₂	²⁾ 5 ¹² / ₁₂	12 ² / ₁₂ »	10	8	7	»	2	—	—	»
1 hvk.	6	Nilsson	35 ⁴ / ₁₂	Rustmäst.	—	15 ¹⁰ / ₁₂	²⁾ 1 ⁶ / ₁₂	17 ⁴ / ₁₂ »	10	10	8	»	4	1	1	»
»	11	Andersson ¹⁾	35 ⁸ / ₁₂	»	—	15 ¹ / ₁₂	²⁾ 6 ⁹ / ₁₂	21 ⁴ / ₁₂ »	10	10	10	»	—	—	—	»
»	69	Pettersson .	32 ¹⁰ / ₁₂	»	—	11 ⁹ / ₁₂	²⁾ 1 ⁸ / ₁₂	13 ⁵ / ₁₂ »	10	10	10	»	1	1	—	Lamhet
K. 1 ekk.	122	Rundqvist .	38 ⁹ / ₁₂	Hovmäst.	2 år	20 ¹⁹ / ₁₂	—	22 ¹⁰ / ₁₂ »	10	8	6	»	1	—	—	Hjärtfel

¹⁾ Förordnad till UO. av 3. gr. i marinen den 29/3 1919.

²⁾ Anställningstid å flottans varv.

³⁾ Anställningstid i lotsverket.

I sitt ovannämnda utlåtande den 22 oktober 1919 har marinförvaltningen, då ifrågavarande personal enligt bestämmelserna i omfördälda brev den 6 juni 1919 tillförsäkrats att få kvarstå i tjänst intill den 1 juli 1920 och därefter icke kunde avskedas med mindre Kungl. Maj:t härtill lämnat medgivande samt utsikter sålunda syntes föreligga, att pensionsfrågan för nämnda personal komme att hinna lösas före avskedandet av densamma, hemställt, att den föreliggande framställningen icke måtte för det dåvarande föranleda vidare åtgärd.

Över ovannämnda två framställningar — rörande pensionsförbättring åt överårigt manskap och pensionering av viss sjuk personal vid sjömanskåren — hava utlåtanden avgivits, den 30 december 1919 av direktionen över flottans pensionskassa och den 3 mars 1920 av statskontoret.

¶ Direktionen över flottans pensionskassa har i sitt utlåtande vidkommande förenämnda överåriga manskap erinrat, att samtliga ifrågavarande befattningshavare vore berättigade till pension enligt förut omnämnda reglemente den 31 oktober 1879 och kungörelse den 13 augusti 1909 ävensom tilläggspension jämlikt 1918 års lagtima riksdags beslut, samt vidare anført följande.

Direktionens
över flottans
pensions-
kassa ut-
låtande den
30 december
1919.

Nämnda befattningshavare tillhörde alla 1:a eller 2:a lönegraden och icke någon 3:e lönegraden. Redan uti utlåtande den 12 oktober 1917 till marinförvaltningen i ärende angående förslag till ordnandet av frågan om pensionering av marinens stammanskap m. m. hade direktionen framhållit, att direktionen funne de enligt 1918 års lagtima riksdags beslut utgående pensionsbeloppen för manskap i 1:a och 2:a lönegraderna alltför otillräckliga samt föreslagit höjning av desamma. Sedan numera pensionsförbättring tillerkänts, bland andra, underofficerare av 3:e graden, så att högsta pensionen, oberäknat dyrtidstillägg, för en underofficer av 3:e graden höjts från 720 kronor till 1,490 kronor samt pensionerna till ifrågavarande manskap syntes böra avvägas jämväl med hänsyn tagen till de underofficerarna tillkommande pensionsförmånerna, syntes en höjning av pensionerna till ifrågavarande manskap påkallad.

Direktionen ville därför tillstyrka sådan ändring av de för ifrågavarande manskaps pensionering gällande bestämmelserna, att pensionsbeloppet vid en tjänstetid av 20 år bestämdes för manskap i 1:a lönegraden till 800 kronor och för manskap i 2:a lönegraden till 700 kronor samt att pensionsbeloppet för varje fullt tjänstår utöver 20 höjdes, för manskap i 1:a lönegraden med 20 kronor och för manskap i 2:a lönegraden med 15 kronor, dock att högsta sammanlagda pensionsbeloppet bestämdes skola utgöra, i 1:a lönegraden 1,000 kronor och i 2:a lönegraden 850 kronor; och hade vid utlåtandet fogats följande förteckning, utvisande dels pensionsbeloppen för nu ifrågavarande befattningshavare enligt gällande grunder och dels beloppen av tilläggspensioner enligt 1918 års lagtima riksdags beslut samt enligt direktionens nu föreliggande förslag.

Förteckning å manskap vid sjömanskåren i Karlskrona och Stockholm, vilka vid 1919 års utgång uppnått 50 års ålder och hava en tjänstetid av minst 20 år.

Kompani, n:r och namn.	Födelseår och dag.	Tjänstetid i år från 20 års ålder.	Tjänstbarhetsklass.	Lönegrad.	K r o n o r p e r å r.		
					Pensionsbelopp enligt gällande grunder.	Belopp av tilläggs-pension enligt 1918 års riksdags beslut.	Belopp av tilläggs-pension enligt direktionsens förslag den 30/12 1919.
Karlskrona station.							
<i>3:e matroskomp.:</i>							
10 Åhlfelt.....	1850 ^{28/6}	49	UOK.	1	240	460	760
25 Berg.....	1862 ^{5/7}	37	»	1	200	500	800
50 Forsberg.....	1858 ^{15/9}	41	»	2	185	365	665
257 Olsson.....	1850 ^{5/10}	49	»	2	185	365	665
281 Pettersson.....	1838 ^{15/7}	61	»	1	185	515	815
282 Larsson.....	1844 ^{12/2}	55	»	2	185	365	665
283 Gummesson.....	1854 ^{11/11}	45	»	2	185	365	665
284 Månsson.....	1860 ^{11/3}	39	»	2	145	405	705
<i>5:e matroskomp.:</i>							
162 Håkansson.....	1839 ^{24/11}	60	K.	2	185	365	665
166 Elmgren.....	1842 ^{30/9}	57	»	2	185	365	665
172 Mattsson.....	1849 ^{8/7}	50	»	2	185	365	665
173 Ekström.....	1861 ^{21/9}	38	»	2	145	405	705
<i>1:a ekonomikomp.:</i>							
17 Wahlgren.....	1848 ^{9/5}	51	K.	2	185	365	665
37 Olsson.....	1860 ^{30/4}	39	UOK.	1	200	500	800
40 Bernqvist.....	1860 ^{9/2}	39	»	1	200	500	800
102 Söderqvist.....	1857 ^{6/7}	42	K.	1	185	515	815
203 Svensson (hovmäst.)	1860 ^{28/1}	39	»	1	145	555	855
401 Pettersson.....	1859 ^{19/8}	40	»	2	185	365	665
403 Bökelund.....	1862 ^{2/2}	37	»	2	145	405	705
444 Andersson.....	1858 ^{13/1}	41	UOK.	1	240	460	760
233 Gustafsson (hovmäst.)	1869 ^{19/5}	30	K.	1	145	555	855
402 Johansson.....	1869 ^{11/9}	30	»	2	145	405	705

Kompani, n:r och namn.	Födelseår och dag.	Tjänstetid i år från 20 års ålder.	Tjänstbarhetsklass.	Lönegrad	K r o n o r p e r å r.		
					Pensionsbelopp enligt gällande grunder.	Belopp av tilläggs-pension enligt 1918 års riksdags beslut.	Belopp av tilläggs-pension enligt direktionsförslaget den 30/12 1919.
<i>1:a eldarkomp.:</i>							
33 Börjesson	1851 1/1	43	K.	1	185	515	815
34 Thorsson	1850 20/8	49	"	2	185	365	665
40 Magnusson	1863 16/3	29	"	2	105	430	730
46 Carlsson	1848 20/10	43	"	2	185	515	815
59 Elmström	1856 28/12	43	"	2	185	365	665
80 Andersson	1850 14/5	41	"	2	185	365	665
133 Mattsson	1862 27/3	24	"	2	105	355	655
171 Andersson	1868 1/6	31	"	2	145	405	705
375 Larsson	1865 6/3	23	"	2	105	340	640
<i>1:a hantverkskomp.:</i>							
1 Englander	1847 5/1	43	K.	1	185	515	815
13 Svensson	1861 24/1	34	"	2	145	405	705
61 Andersson	1856 27/1	39	"	2	145	405	705
151 Löfgren	1833 12/8	43	UOK.	1	240	460	760
152 Carlsson	1838 12/5	43	"	1	240	460	760
67 Norström	1863 30/11	33	K.	2	145	455	705
Stockholms station.							
<i>4:e matroskomp.:</i>							
14 Åström	1862 22/1	38	UOK.	1	200	500	800
68 Falkman	1854 18/9	45	"	1	240	460	760
<i>2:a ekonomikomp.:</i>							
11 Pettersson	1865 26/8	34	K.	2	145	405	705
2 Melander	1841 17/12	58	UOK.	1	240	460	760

Beträffande nu ifrågavarande sjuka personal vid sjömanskåren har direktionen i sitt omförmälda utlåtande anfört följande.

Av handlingarna framginge, att de till denna kategori hörande befattningshavare innehade en levnadsålder, växlande mellan omkring 47 $\frac{1}{2}$ år och 28 $\frac{1}{2}$ år, samt att samtliga åtnjöte avlöning såsom stammanskap vid sjömanskåren. Genom beslut den 6 juni 1919 hade Kungl. Maj:t föreskrivit att, därest vakanserna vid sjömanskåren det medgäve, ifrågavarande sjuka manskap icke finge avskedas före den 30 juni 1920 samt att, därest vid nämnda tidpunkt avsked ansåges böra meddelas sådant manskap, fråga härom skulle underställas Kungl. Maj:ts prövning. Som jämlikt 2 § i reglementet för pensionering av flottans och lotsverkets gemenskap den 31 oktober 1879, vilket vore på ifrågavarande befattningshavare tillämpligt, vore stadgat såsom villkor för erhållande av pension för ålder och tjänstetid att hava uppnått en levnadsålder av 50 år och innehava en tjänstetid av minst 30 år från 20 års ålder, vore ingen av nämnda befattningshavare vid tiden den 30 juni 1920 berättigad till pension för ålder och tjänstetid.

Den pension, som jämlikt nyssnämnda reglemente utginge för en ålder av 50 år och en tjänstetid av 30 år, utgjorde för en underofficerskorpral 120 kronor och för en korpral 80 kronor, vartill komme en förhöjning av 25 kronor jämlikt kungörelsen den 13 augusti 1909 angående förhöjning i pensioner, som från flottans pensionskassa utginge till avskedat manskap, ävensom eventuellt dyrtidstillägg.

Såsom förut nämnts, bleve ifrågavarande befattningshavare vid sagda tidpunkt — den 30 juni 1920 — icke berättigade till pension för ålder och tjänstetid. Icke heller kunde de enligt nuvarande bestämmelser erhålla någon pension genom flottans pensionskassa på grund av sjukdom. Genom förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, ägde nämligen bestämmelserna i 1879 års reglemente om pension för genom tjänstgöring ådragen sjukdom icke tillämpning, därest sjukdomen uppkommit efter 1910 års ingång, och syntes endast för två av ifrågavarande befattningshavare deras sjukdom hava uppkommit före den 1 januari 1910. Därest det i avseende å dem skulle kunna bliva med sannolika skäl ådagalagt, att deras sjukdom åsamkats genom utövning av kronans tjänst, skulle de alltså kunna bliva pensionsberättigade enligt 1879 års reglemente. Allt efter kroppsskadans eller sjukdomens grad utginge enligt nämnda reglemente pension enligt reglementets tre högsta pensionsklasser med för en underofficerskorpral resp. 360, 240 och 180 kronor och för en korpral resp. 240, 160 och 120 kronor, vartill enligt nämnda kungörelse den 13 augusti 1909 vid pension under 200 kronor kunde komma till-

lägg med 25 kronor, dock så att tillägget ej finge utgå med högre belopp än att detsamma jämte pensionen icke överstege 200 kronor.

Nu nämnda pensionsbelopp vore givetvis alltför otillräckliga, varför direktionen ville tillstyrka, att omförmälda elva man måtte beredas rätt till pension i händelse av avskedande vid kassationsmönstring till lika belopp med underofficerare av 3:e graden, därvid såsom tjänstår för beräknande av pensionsbeloppets storlek borde tillgodoräknas en var den tid, varunder han innehåft lön i 1:a lönegraden, varjämte pensionsbeloppet givetvis borde minskas med den ersättning, som kunde utgå från riks försäkringsanstalten på grund av bestämmelserna i förordningen den 18 juni 1909, ävensom att åt korpralen vid 1:a ekonomikompaniet nr 122 Rundqvist bereddes rätt till 75 % av underofficers av 3:e graden pension.

Direktionen ville erinra, att pension för underofficer av 3:e graden utginge med, förutom dyrtidstillägg, följande belopp, nämligen

pension från flottans pensionskassa	kronor 480: —	
fyllnadspension av statsverket	» 240: —	720: —

samt pensionsförbättring enligt kungörelsen den 29 augusti 1919, om underofficer vid början av det år, då avgången ägde rum, uppnått följande antal tjänstår:

mindre än 3	kronor 390: —
minst 3 och mindre än 6	» 520: —
minst 6 och mindre än 9	» 640: —
minst 9	» 770: —

Statskontoret har i sitt ovannämnda utlåtande den 3 mars 1920 anført följande.

Vad först beträffade frågan om förhöjda pensioner vid avskedstagandet åt överårigt, ännu i tjänst kvarstående manskap vid sjömanskåren ville statskontoret framhålla, att samtliga de underofficerskorpraler och korpraler, varom här vore fråga, vore enligt vad direktionen meddelat berättigade till pension för ålder och tjänstetid enligt reglementet för pensionering av flottans och lotsverkets gemenskap den 31 oktober 1879; att de, enligt riksdagens medgivande genom bifall till propositionen nr 356 år 1918, ägde bekomma tilläggspensioner till sådant belopp, att pensionsförmånen för dem komme att i sin helhet uppgå till lägst 550 kronor och högst 700 kronor; att å dessa pensioner komme att under

Statskontorets
utlåtande
den 3 mars
1920.

nuvarande förhållanden utgå dyrtidstillägg, så att pensionärerna efter de under år 1919 i sådant avseende gällande grunder skulle i pension och dyrtidstillägg bekomma lägst 1,285 kronor och högst 1,540 kronor; att dyrtidstillägget åt pensionärer för innevarande år säkerligen icke bleve mindre utan snarare komme att ökas; samt att, så länge de förhållanden, på grund varav dyrtidstillägg beviljats, fortfarande bleve rådande, sådant tillägg säkerligen komme att alltjämt utgå till pensionär eller avlösas genom en mera definitiv anordning. På grund härav syntes det statskontoret synnerligen tvivelaktigt, huruvida fog verkligen kunde anses finnas för de överårigas klagomål över den dåliga ställning i ekonomiskt avseende, vari de skulle bliva försatta efter avskedstagandet.

Skulle emellertid med hänsyn till den tillfälliga pensionsförbättring, som numera tillerkänts bland andra även underofficerarna vid marinen, någon ytterligare förhöjning av pensionen för ifrågavarande manskap utöver den tilläggspension, som enligt beslut av 1918 års lagtima riksdag beviljats, anses av omständigheterna påkallad, syntes denna pensionsförbättring lämpligen kunna regleras i enlighet med det i sådant avseende av direktionen över flottans pensionskassa framlagda förslaget, varvid antingen de föreslagna grunderna borde träda i stället för de av 1918 års riksdag godkända eller ock skillnaden i beloppet vid tillämpning av 1918 års bestämmelser och av de nu föreslagna utgå såsom tillfällig pensionsförbättring i överensstämmelse med motsvarande pensionsförbättring för andra befattningshavare vid marinen.

Vidkommande därefter frågan om beredande av pension eller annan ersättning åt vissa på grund av sjukdom otjänstbara underofficerskorporaler vid sjömanskåren, vilka komme att avskedas före uppnående av pensionsberättigande levnads- och tjänstålder, syntes det visserligen statskontoret, som om med hänsyn till föreliggande omständigheter billigheten skulle bjuda, att dessa bereddes någon pension efter erhållet avsked. Statskontoret kunde emellertid icke för sin del finna tillräckliga skäl föreligga att i detta avseende låta dem komma i åtnjutande av samma förmåner, som tillkomme underofficer av 3:e graden. Väl vore det sannolikt, att de skulle hava erhållit befordran till underofficerare på stat, därest icke sjukdom mellankommit och gjort dem otjänstbara, men att av sådan anledning bereda befattningshavare pension till belopp, som tillkomme befattningshavare i den grad, till vilken befordran icke kunnat ske, syntes knappast tillrädligt och torde kunna medföra betänkliga konsekvenser.

För sin del ville statskontoret ifrågasätta, huruvida icke pensionsfrågan även för dessa sjuklingar kunde lämpligen lösas på samma sätt

som för det överåriga manskapet, således antingen enligt de grunder, som av 1918 års riksdag godkänts, eller därest, såsom ifrågasatts, ytterligare förhöjning av pensionerna för det överåriga manskapet ansåges erforderlig, enligt förenämnda av pensionskassans direktion framlagda förslag till pensionsbestämmelser för de överåriga, varvid torde böra medgivas, att vederbörande skulle anses innehava minst 20 tjänstår, samt i övrigt iakttagas, att pensionsbeloppet skulle i förekommande fall minskas med det livräntebelopp, som kunde till vederbörande utgå på grund av bestämmelse i förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring.

Att, såsom blivit ifrågasatt, bereda ersättning till avskedad sjukling i annan form än såsom pension syntes icke böra förekomma.

Vidare har uti en till Kungl. Maj:t ställd ansökning förre underofficerskorpralen vid 11:e kompaniet av Vaxholms kustartilleriregemente nr 7 Carl Fritz Lundblad, vilken är född den 26 juli 1880 samt den 1 april 1893 erhöll anställning vid Bohusläns regemente och den 8 december 1911 övergick till Vaxholms kustartilleriregemente, därifrån han, som med hänsyn till sjukdom icke kunde beviljas förlängd anställning, erhöll avsked den 31 oktober 1918 efter tilländalupen anställningstid, anhållit att komma i åtnjutande av pension.

F. under-
officers-
korpralen
C. F.
Lundblads
ansökning.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att sökanden under tiden den 30 augusti 1918—5 juni 1919 för lungtuberkulos vårdats å Spenshults sanatorium samt att riks försäkringsanstalten med stöd av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, tillerkänt Lundblad en årlig livränta å 337 kronor 50 öre, att utgå för tiden från och med den 6 juni 1919 till och med den 30 juni 1920.

Häröver hava utlåtanden avgivits, den 14 februari 1920 av direktionen över flottans pensionskassa och den 3 mars 1920 av statskontoret.

I sitt berörda utlåtande har direktionen över flottans pensionskassa anfört följande.

Direktionens
över flottans
pensionskassa
utlåtande
den 14
februari 1920.

Enligt uppgifter i ansökningshandlingarna vore Lundblad född den 26 juli 1880, och utgjorde hans sammanlagda tjänstetid 25 ⁷/₁₂ år, därav 18 ³/₁₂ år från 20 års ålder.

Då för erhållande av pension genom flottans pensionskassa för ålder och tjänstetid jämlikt reglementet för pensionering av flottans och lotsverkets gemenskap den 31 oktober 1879 erfordrades för manskap vid

kustartilleriet att hava uppnått en ålder av 50 år och tjänat i 20 år från 20 års ålder, vore Lundblad icke berättigad till pension genom flottans pensionskassa för ålder och tjänstetid.

Genom förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, upphävdes från och med den 1 januari 1910 dittills meddelade bestämmelser i fråga om skyldighet för staten att till bland andra dem, som tillhörde flottans eller kustartilleriets stammanskap, utgiva ersättning för skada till följd av olycksfall eller sjukdom, förorsakad av militärtjänstgöring, dock att nämnda förordning icke ägde tillämpning i fråga om skada, som uppkommit före den 1 januari 1910. Då Lundblad icke ådragit sig sin sjukdom före nämnda tid, vilket framginge dels därav att han antagits vid Vaxholms kustartilleriregemente först den 8 december 1911, vid vilket tillfälle han således torde hava varit frisk, dels ock därav, att han av riks försäkringsanstalten tillerkänts ersättning jämlikt förordningen den 18 juni 1909 för ifrågavarande sjukdom, vore han icke heller berättigad till pension genom flottans pensionskassa på grund av under tjänstetiden iråkad sjukdom.

Uti förenämnda utlåtande den 30 december 1919 i ärende angående bland annat framställning om pension eller annan ersättning vid avskedstagande ur tjänsten för vissa sådana på grund av sjukdom otjänstbara underofficerare av 3:e graden i marinen och underofficerskorpraler vid sjömanskåren, vilka ännu icke uppnått pensionsberättigande levnads- och tjänstålder, hade direktionen tillstyrkt, att nämnda underofficerare och underofficerskorpraler i händelse av avskedstagande vid kassationsmönstring måtte beredas rätt till pension till lika belopp med underofficer av 3:e graden, därvid såsom tjänstår för beräkning av pensionsbeloppens storlek föreslagits skola tillgodoräknas en var den tid, varunder han innehaft lön i 1:a lönegraden.

Med hänsyn till föreliggande omständigheter har direktionen tillstyrkt, att pension måtte beredas Lundblad från och med innevarande års ingång i enlighet med vad av direktionen sålunda föreslagits för nämnda på grund av sjukdom otjänstbara underofficerskorpraler vid sjömanskåren, varvid pensionsbeloppet enellertid borde minskas med den ersättning, som utginge eller kunde komma att till honom utgå från riks försäkringsanstalten.

Statskontorets
utlåtande
den 3 mars
1920.

Statskontoret har i förenämnda utlåtande den 3 mars 1920 anfört, att statskontoret i likhet med vad ämbetsverket uttalat beträffande pension till förenämnda sjuka personal vid sjömanskåren icke heller i nu

förevarande fall funne det tillrådligt att bereda Lundblad pension till belopp, som tillkomme underofficer av 3:e graden, men att statskontoret ville ifrågasätta, huruvida icke åt Lundblad lämpligen borde utverkas pension enligt de pensioneringsgrunder, som av 1918 års lagtima riksdag godkänts beträffande överårigt manskap vid sjömanskåren, eller, därest ytterligare förhöjning av sålunda medgivna pensioner ansåges erforderlig, i enlighet med de grunder, som i förenämnda ärende föreslagits av direktionen över flottans pensionskassa för det överåriga manskapet vid sjömanskåren, varvid pensionsbeloppet syntes böra minskas med det livräntebelopp, som kunde bli Lundblad beviljat på grund av bestämmelserna i förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring.

Vad först beträffar frågan om förhöjda pensioner till ifrågavarande överåriga, ännu i tjänst kvarstående manskap vid sjömanskåren anser jag en sådan förhöjning av omständigheterna synnerligen påkallad. Visserligen utgå under nuvarande förhållanden dyrtidstillägg å ifrågavarande pensionsbelopp, men pensionerna äro i och för sig bestämda till så låga belopp, att desamma jämväl med inberäknande av dyrtidstillägget synas otillräckliga för manskapets med dess familjers livsuppehälle. Såsom ett särskilt skäl till den ifrågasatta förhöjningen torde jämväl kunna åberopas den tillfälliga pensionsförbättring, som numera — såsom direktionen över flottans pensionskassa och statskontoret erinrat — tillerkänts, bland andra, även underofficerarna vid marinen. Vad angår förhöjningens belopp anser jag det av direktionen framställda förslaget väl avvägt, varför jag finner mig kunna biträda detsamma. Pensionsförbättringen synes mig lämpligen böra utgå i form av tilläggs-pensioner till de pensioner, som redan förut tillkomma det nu ifrågavarande manskapet.

Departements-
chefens
yttrande.

Med avseende å frågan om beredande av pension eller annan ersättning åt förenämnda, på grund av sjukdom otjänstbara personal, som skulle komma att avskedas före uppnäendet av pensionsberättigande levnads- och tjänstålder, finner jag, i likhet med de i ärendet hörda myndigheterna, billigheten kräva, att pension beredes såväl de i ovanintagna förteckning omförmälda tolv befattningshavarna som förbemälde förre underofficerskorpralen C. F. Lundblad. Däremot torde någon anledning icke föreligga att därutöver tilldela dem ytterligare penningbelopp, såsom i förenämnda promemoria satts i fråga. Vidkommande pensionsbeloppens storlek finner jag — lika med statskontoret och på de av detta ämbetsverk anförda skäl — att pensionsförmånerna böra

bestämmas efter enahanda grunder som för förenämnda överåriga manskap. Härvid torde — såsom statskontoret ifrågasatt — böra medgivas, att vederbörande vid avskedet skall anses innehava minst 20 tjänstår, samt i övrigt iakttagas, att pensionsbeloppet i förekommande fall skall minskas med det livräntebelopp, som kan till vederbörande utgå på grund av bestämmelse i förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring. Pensionsförmånerna torde böra utgå till en var av nämnda befattningshavare från tiden för avskedet med undantag för Lundblad, för vilken dessa förmåner, såsom direktionen över flottans pensionskassa föreslagit, lämpligen torde böra utgå från 1920 års början. Några särskilda skäl synas icke förefinnas för att bemälda korpralen Rundqvist i pensionshänseende bör bliva sämre ställd än de övriga av nu ifrågavarande personal, varför jag anser mig böra föreslå, att han berättigas till enahanda pensionsförmåner som dessa.

De utgifter, som föranledas av bifall till nu föreliggande förslag, torde böra utgå av förslagsanslaget till pensionering av flottans gemenskap. Någon förhöjning av anslaget torde emellertid av denna anledning icke för närvarande behöva ifrågasättas.

På grund av vad jag sålunda anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen medgiva,

att till en var av förut omförmält överårigt manskap må från tiden för hans avsked av förslagsanslaget till pensionering av flottans gemenskap utgå — utöver honom enligt gällande bestämmelser tillkommande pension och tilläggs pension — ytterligare tilläggs pension med sådant belopp, att det sammanlagda pensionsbeloppet vid en tjänstetid av 20 år uppgår för manskap i 1:a lönegraden till 800 kronor och för manskap i 2:a lönegraden till 700 kronor, samt att pensionsbeloppet för varje fullt tjänstår utöver 20 höjes för manskap i 1:a lönegraden med 20 kronor och i 2:a lönegraden med 15 kronor, dock med iakttagande att högsta sammanlagda pensionsbeloppet skall utgöra i 1:a lönegraden 1,000 kronor och i 2:a lönegraden 850 kronor; samt

att till en var av förut omförmälda, på grund av sjukdom otjänstbara, men ännu i tjänst kvarstående personal ävensom till förre underofficerskorpralen C. F. Lundblad må av samma förslagsanslag utgå pension och tilläggs pension till samma belopp och enligt enahanda grunder, som nyss nämnts beträffande det överåriga manskapet, att utgå till en var av ifrågavarande befattningshavare från tiden för hans avsked, med undantag beträffande Lundblad, till vilken pensionsförmånerna skola utgå från 1920 års ingång, med iakttagande därjämte att vederbörande pensions-

tagare vid avskedet skall anses innehava minst 20 tjänstår samt att pensionsbeloppet i förekommande fall skall minskas med det livräntebelopp, som kan till vederbörande utgå på grund av bestämmelse i förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring.

Till vad departementschefen sålunda hemställt behagade Hans Maj:t Konungen, på tillstyrkan av statsrådets övriga ledamöter, lämna bifall; och skulle proposition till riksdagen avlätas av den lydelse, en vid detta protokoll fogad bilaga utvisar.

Ur protokollet:

Eric Baad-Heimer.